

ע"פ 4012/13 - המערער בע"פ 4012/13: אורי זיני, המערער בע"פ 4035/13: מתן זיני נגד המשיבה: מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4012/13

ע"פ 4035/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער בע"פ 4012/13: אורי זיני (ולר)

המערער בע"פ 4035/13: מתן זיני (ולר)

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 25.4.2013 בת"פ 49871-03-12 שניתן על ידי
השופט א' כהן

תאריך הישיבה: כ"ט בשבט התשע"ד (30.1.2014)

בשם המערער בע"פ 4012/13: עו"ד טליה רם

בשם המערער בע"פ 4035/13: עו"ד שאול עזרא

עו"ד זיו אריאלי

בשם המשיבה:

עמוד 1

פסק-דיןהשופטת ד' ברק-ארז:

1. שני אחים שדדו בצוותא חדא חנות תכשיטים, תוך הפעלת אלימות ואיומים כלפי הבעלים שנמצא באותה עת בחנות. הם לקחו עמם מכל הבא ליד - תכשיטים, כסף מזומן ודברי ערך נוספים - ונסו לדרכם. בפנינו נדונה השאלה האם גזר הדין שהושת עליהם היה ראוי, או שמא החמיר עמם יתר על המידה.

התשתית העובדתית

2. מתן זיני, הוא המערער בע"פ 4035/13 (להלן: המערער 1), ואורי זיני, הוא המערער בע"פ 4012/13 (להלן: המערער 2), הם אחים. ביום 12.3.2012, לאחר תכנון מוקדם הם ביצעו שוד בחנות "תכשיטי עזריה" בעיר ירושלים. המערער 1 נכנס תחילה לחנות וניהל שיחה עם בעל החנות (להלן: המתלונן). כעבור דקות ספורות שב למקום עם המערער 2. המערער 1 ריסס גז פלפל בפניו של המתלונן. מיד לאחר מכן הם התנפלו על המתלונן, חנקו אותו והושיבו אותו על הרצפה בפינת החנות כשהם מאיימים לפגוע בו אם יזוז. אז החלו לפתוח את ארונות החנות, שברו ויטרינה ולקחו תכשיטים בשווי של כ-20,000 שקל לערך, כסף מזומן בסך 8,000 שקל, המחאות, כרטיס אשראי וטלפון נייד (מסוג איפון). כתוצאה ממעשיהם נגרמו למתלונן פציעות בצוואר ובאף וצריבה בעיניים.

ההליך בבית המשפט קמא ופסק דינו

3. ביום 29.3.2012 הוגש נגד המערערים כתב אישום בבית המשפט המחוזי בירושלים (ת"פ 49871-03-12, השופט הבכיר א' כהן). בהמשך, הוגש נגדם כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון.

4. המערערים הודו בכתב האישום המתוקן, ועל בסיס הודאתם הורשעו ביום 15.10.2012 בביצועה של עבירת שוד, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

5. ביום 7.4.2013 טענו הצדדים לעונש וכן הוגשו תסקירים בעניינם של המערערים. תסקיר המבחן בעניינו של המערער 1 התייחס לגילו הצעיר (23) ולנסיבותיו המשפחתיות כאדם נשוי ואב לתינוקת, אך גם לעברו הפלילי, הכולל עבירות של החזקה ושימוש בסמים ועבירות רכוש. שירות המבחן התרשם כי למערער 1 דפוסים עבריינים וכי הוא מתקשה ליטול אחריות על מעשיו. לפיכך, המליץ שירות המבחן על "ענישה מוחשית" לגביו. באשר למערער 2, התייחס שירות המבחן גם כן לגילו הצעיר (21), אך גם לעובדה ששוחרר מצה"ל בשל חוסר התאמה ולכך שהורשע בעבר בגין העדר מן השירות. עם זאת, שירות המבחן התרשם מהכיוון החיובי של מאמצי השיקום של המערער 2 בחודשים שקדמו לעריכת התסקיר ולפיכך המליץ להטיל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות בלבד.

6. ביום 25.4.2013 ניתן גזר דינם של המערערים. בית המשפט קמא קבע כי מתחם הענישה ההולם במקרה זה נע בין שלוש לשש שנות מאסר בפועל. בית המשפט קמא הוסיף וציין כי הוא מתחשב בגזירת העונש בגילם הצעיר של המערערים, בפגיעה במשפחתם, ובעיקר במשפחתו של המערער 1, בהודאתם, בנכונותם לפצות על הנזק שגרמו ובנסיבות חייהם הלא קלות. לצד זאת, בית המשפט קמא עמד על כך שהרכוש הגנוב לא הוחזר עד היום, והדגיש את חומרתה של עבירת השוד, במיוחד כשזו מבוצעת בחבורה. לפיכך, ובהתחשב באינטרס הציבורי, סרב בית המשפט קמא לקבל את המלצתו של שירות המבחן באשר למערער 2. עם זאת, בית המשפט קמא קיבל את המלצת שירות המבחן להבחין בין המערערים לעניין העונש שנגזר עליהם. בסופו של דבר, בית המשפט קמא גזר על המערער 1, שהיה הדומיננטי בין השניים בכל הנוגע לביצוע העבירה, והינו בעל עבר פלילי משמעותי, עונש מאסר של 4 שנות מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו) ושל מאסר על תנאי למשך שנה, בתנאי שלא יעבור עבירת שוד (בתוך תקופה של שלוש שנים), וכן חייב אותו בתשלום פיצוי בסכום של 25,000 שקל למתלונן. בהמשך לכך, בית המשפט קמא גזר על המערער 2 עונש מאסר של 3 שנות מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו) ושל מאסר על תנאי למשך שנה, בתנאי שלא יעבור עבירת שוד (בתוך תקופה של שלוש שנים), וכן חייב אותו בתשלום פיצוי בסכום של 25,000 שקל למתלונן.

7. המערערים הגישו את הערעורים דן על גזרי דינם, ובד בבד עמם הגישו בקשות לעיכוב ביצועם של עונשי המאסר שהושתו עליהם. ביום 10.6.2013 דחתה השופטת ע' ארבל את הבקשות, אך הורתה על שמיעת הערעור בתוך חצי שנה.

הערעור

8. שני המערערים טוענים כנגד חומרתו של גזר דינם. טענותיהם מכוונות הן כנגד מתחם הענישה שנקבע בעניינם, והן כנגד העובדה שלא ניתן משקל מספיק לנסיבותיהם האישיות, להודייתם ולחרטתם העמוקה שבאה לידי ביטוי כבר בחקירתם הראשונה במשטרה.

9. בכל הנוגע למתחם הענישה שנקבע (שהועמד כאמור, על 3 עד 6 שנות מאסר) טענו המערערים כי הוא אינו מנומק (כפי שנדרש על פי סעיף 40 לחוק העונשין), וכן כי הוא מופרז ביחס לרף הענישה המקובל. בעניין זה, הפנו המערערים לפסקי דין שבהם הוטלו על נאשמים בעבירות שוד עונשים קלים בהרבה, ובכלל זה עונשים של שישה חודשי מאסר שירוצו על דרך עבודות שירות (ובהם ע"פ 2849/13 טגבה נ' מדינת ישראל (13.8.2013) (להלן: עניין טגבה) וע"פ 8944/04 לזדון נ' מדינת ישראל (20.1.2005)).

10. בהתייחס לנסיבותיו האישיות של המערער 1 הדגיש בא-כוחו בעיקר את היותו אב לתינוקת קטנה שנולדה לאחר המקרה ואת המהפך שעבר בעקבות זאת. כמו כן, הדגיש בא-כוחו של המערער 1 כי עברו הפלילי כולל אישומים בעבירות שונות שביצע בעודו קטין, אך לא הורשע בהן.

11. בהתייחס לנסיבותיו האישיות של המערער 2 התייחסה באת-כוחו לכך שהוא נעדר עבר פלילי (למעט העבירה של היעדרות משירות), וכן לכך ששירות המבחן הכיר ברצונו לקבל טיפול ולהשתקם ואף המליץ על הטלת עונש מאסר שירוצה על דרך עבודות שירות. לטענת באת-כוחו של המערער 2, המדובר במקרה שבו קיים סיכוי אמיתי לשיקומו של

נאשם, לא רק לתועלתו שלו אלא גם לתועלת החברה כולה.

12. במסגרת שני הערעורים הודגשה אף השלכתו של עונש המאסר שנגזר על המערערים על המצב הכלכלי של משפחתם, בשים לב לכך ששניהם סייעו לאביהם, שהוא נכה צה"ל, בעבודות הנגרות שמהן הוא מתפרנס. בנוסף, טענו המערערים כי גזר הדין לא לקח בחשבון את התקופה הממושכת שבה שהו המערערים במעצר בית מלא (במשך כשנה).

13. מנגד, הדגישה המדינה את חומרת העבירה שבה הורשעו המערערים, את ביצועה בצוותא ואת האופי המתוכנן והאלים של המעשים. לפיכך, היא טענה שיש לדחות את שני הערעורים.

דיון והכרעה

14. לאחר שנדרשנו לטענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה שיש לדחות את ערעורו של המערער 1 (ע"פ 4035/13) ולקבל בחלקו את ערעורו של המערער 2 (ע"פ 4012/13).

15. בעיקרו של דבר, מקובלת עלינו נקודת המוצא של בית המשפט קמא לגזירת עונשם של המערערים, בשים לב לחומרתה הברורה של העבירה שבה הורשעו, כמו גם לנסיבותיה. השוד שבו הורשעו המערערים היה מתוכנן, ולא היה בגדר "מעידה" רגעית. יתר על כן, המדובר בפעולה שנעשתה בצוותא, ואופן ביצועה לא היה נטול אכזריות בכל הנוגע להתייחסותם של המערערים למתלונן, שהתאפיינה בהעדר כל חמלה. לא למותר לציין כי המחוקק קבע עונש מאסר מירבי של 20 שנות מאסר לשוד שבוצע בצוותא ותוך שימוש בנשק או מכשיר שבכוחו לפגוע (סעיף 402(ב) לחוק העונשין). עבירת השוד, קל וחומר שוד בנסיבות מחמירות, היא עבירה קשה. היא מכוונת לנטילת רכוש בכוח הזרוע לצורך רווח כלכלי, תוך פגיעה ברכוש ובגוף. בגזירת עונשם של עבריינים שהורשעו בעבירה זו נדרש בית המשפט לשדר מסר ברור כי היא גוררת עמה עונש משמעותי שיש בו כדי לשקף את פגיעתה הרעה בחברה (ראו: ע"פ 4177/06 מדינת ישראל נ' הוידי, בפסקה 5 (21.6.2006)).

16. בשים לב לכל אלה, לא מצאנו לנכון להתערב בעונש שהושת על המערער 1. אף בכל הנוגע למערער 2 מצאנו כי נקודת המוצא של בית המשפט קמא לגזירת עונשו הייתה ראויה. עם זאת, עמדתנו היא כי לנוכח היותו נעדר עבר פלילי, ובהתחשב בעמדתו של שירות המבחן ובמאמצי השיקום המשמעותיים של המערער 2, ראוי היה ללכת לעברו כברת דרך נוספת. לפיכך, מצאנו לנכון להתחשב באופן משמעותי יותר בשיקולי השיקום ככל שמדובר במערער 2, ולהסתפק בהשתתפות עונש מאסר בפועל של שנתיים וחצי בלבד, במקום שלוש שנות מאסר (כאשר שאר מרכיבי העונש נותרים ללא שינוי) (לחריגה מקולא ממתחם העונש ההולם בהתחשב בשיקולי שיקום משמעותיים, ראו גם: עניין טגבה, בפסקה 11; ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקה 28 (5.8.2013)). יש לקוות - אם כי זה לא הטעם להקלה - כי יהיה בה גם כדי לסייע ולו במעט למשפחת המערערים בהתמודדות עם הקושי הכלכלי הכרוך במאסרם של שני המערערים.

17. סוף דבר: הערעור בע"פ 4012/13 מתקבל בכל הנוגע לגזר דינו של המערער 2. הערעור בע"פ 4035/13 נדחה, בכל הנוגע לגזר דינו של המערער 1. המערער 1, יישא בעונש מאסר של 4 שנות מאסר בפועל (בניכוי ימי עמוד 4

מעצרו) וכן מאסר על תנאי למשך שנה (בתנאי שלא יעבור עבירת שוד תוך תקופה של שלוש שנים) ופיצוי בסכום של 25,000 שקל למתלונן. המערער 2 יישא בעונש מאסר של שנתיים וחצי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו) וכן מאסר על תנאי למשך שנה (בתנאי שלא יעבור עבירת שוד תוך תקופה של שלוש שנים) ופיצוי בסכום של 25,000 שקל למתלונן.

ניתן היום, י"ב באדר א' התשע"ד (12.2.2014).

שופט

שופט

שופט
